

“YAŞAMI KORKUYLA ALGILAMAK”

Araştırma Sorusu: Aslı Erdoğan’ın “Kabuk Adam” adlı yapıtında korku izleğinin roman kişisinin aşka bakış açısına etkisi nasıl ele alınmıştır?

Ders: Türkçe A, Kategori 1

Sözcük Sayısı: 3964

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ.....	3
II. YAPITIN ODAĞINDA YER ALAN KORKU DUYGUSUNUN NEDENLERİ	4
III. KORKU İZLEĞİNİN ROMAN KİŞİSİNİN YAŞAMINA ETKİSİ.....	8
IV. ROMANA YANSIYAN KORKU VE AŞK İLİŞKİSİ	11
V. SONUÇ	15
VI. KAYNAKÇA.....	17

I. GİRİŞ

Aslı Erdoğan eserlerinin ortak özelliği, yanlış zamanda yanlış yerlerde hayat süren “kadın” kahramanların yaşamın olumsuzluklarıyla yüzleşmeleridir. Bu yüzleşmeler ise genelde geçmişleriyle veya korkularıyla olmaktadır. Bunun sebebi Aslı Erdoğan’ın kendi yaşamındaki yaşadığı sıkıntıların yapıtlarına bir noktada yansımalarıyla açıklanabilir. “*Aslı Erdoğan yaşamı boyunca çeşitli olumsuzluklara maruz kalmış biri olduğunu söyler. 10 yaşındayken tacize uğradığını ve daha sonra tecavize uğradığını anlatır. Erdoğan’ın yaşamındaki psikolojik travmaları bilmek kitaplarını daha rahat anlamamızı sağlar belki de.*” (Bağcı, 2010, s.1) Bahsi geçen olumsuzluklar yapıtlarında birbirini doğrular nitelikte tekrar ettiğinden, yazarın kendi yaşamından izlerin yapıtlarına yansıdığı ihtimali artmaktadır. Buna benzer olarak başta şiddet, tehlike, korku, yabancılık ve yalnızlık gelmek üzere yapıtlarında işlenen izleklerin çoğu ortaktır. Örneğin Erdoğan’ın ikinci roman kitabı olan *Kırmızı Pelerinli Kent* adlı yapıtta, okumak üzere Rio de Jenerio kentine gitmiş, ancak okuldan atıldıktan sonra öğretmenlik yaparak hayatını sürdürmeye çalışan Özgür adlı bir kadın kahramanın bu şehirde tek başına varoluş mücadelesi anlatılmaktadır. Özgür, Rio şehrinde “şiddet”le birçok durumda karşı karşıya kalmış, hatta kendisi de yankesiciler tarafından öldürülmüştür. *Kabuk Adam*’a benzer olarak şefkat ve ilgiyi beklemediği insanlardan gören Doğulu bir göçmen kadının öykülerinin derlemesi niteliğinde olan *Mucizevi Mandarin* kitabında da “yalnızlık”ların gerçek şefkat karşısında bocalamaya sebep olacağını hatırlatır.

“Kabuk Adam” romanının bu tezin inceleme alanı olarak seçilmesindeki temel sebep, insanın geçmişle olan bağlantılarının ve bireyi şekillendiren çevresel faktörlerin roman figürlerinin kişilik oluşumlarının üzerindeki etkisini incelemek için uygun bir eser olmasıdır. Aynı zamanda gerçeğin kendisiyle yüzleşildiğinde bu etkilerden sıyrılışın da gözlemlenebildiği bir romandır. Bu sıyrılış, yaşamın getirdiği olumsuzlukların etkisinde yaşam mücadelesinde olan bir kadın karakterin kendi sınırlarını zorlayabileceği bir uzama gelişiyile geçmişiyile hesaplaşma imkanı bulması ve kişiliğinin parçası olan korkularıyla yüzleşmesiyle gerçekleşmiştir.

Bu çalışmada, “Kabuk Adam” adlı eserde roman kişinin “korku” duygusuyla olan ilişkisi incelenmiştir. Korkunun zeminini hazırlayan çeşitli faktörlerin başında bozuk bir aile yapısı, şiddetin içinde geçirilmiş çocukluk yılları, çocukluk yıllarında yaşanıldığında büyük sorunlar yaratabilecek olan istismar kavramı ve annesizliğin beraberinde getirdiği sevgiden yoksun sürdürülen bir yaşam gelmektedir. Bu sebeple yapıtta öne çıkan “korku”nun kaynağının bilinmesi önemlidir. Bunu takiben “korku” kavramının yapıtta ismi geçmeyen ana figürün günlük yaşantısına etkileri zincirleme olarak gelişmiştir. Olumsuzluklarla geçen çocukluk yıllarından kaynağını alan “insan” a olan güvensizliğin getirdiği “korku” duygusu, ana figürü bozuk ilişkiler kurmaya sürüklerken yalnızlaştırmıştır. Memnuniyetsizliği ve istemediği bir hayatı olması, ana figürü kendi sıkıntılarından uzaklaşmak adına çeşitli kaçış yollarına sürüklemiştir. Romanda Karayipler uzamına olan kaçış ve bu uzamda kendini soyutlama denemeleriyle gerçekleşen Kabuk Adam ile yaşanan aşk, ana figürün kendisiyle hesaplaşmasıyla sonuçlanmış, ona hayatında kimsenin öğretmediği “yaşamı duyumsama” dersi vermiştir.

II. YAPITIN ODAĞINDA YER ALAN KORKU DUYGUSUNUN NEDENLERİ

Romanda yer alan “korku” duygusunun şekillenmesinde, ana figürün geçmişiyle olan bağlantılarının ve hissettiği yalnızlığın etkisi görülmektedir. Korku duygusunun asıl kaynağı ana figürün çocukluk çağına dayanmaktadır. Çocuklukta yaşanan olumsuzlukların ve sağlıklı bir aile ortamının kişiliğin biçimlenmesindeki etkisi kaçınılmazdır. Bu bağlamda yapıt kişisi, olumsuzlukların içine doğmuş bir çocuk olarak şiddet ve ölüm kavramlarıyla küçük yaşta tanışmak zorunda kalmıştır. Bozuk bir aile yapısının oluşmasının temelinde ise roman kişinin küçük yaşta annesi tarafından terk edilmiş olması yatmaktadır. Ana figürün küçüklük dönemlerinden itibaren oluşmaya başlayan “sevgi” açığı üstesinden gelemediği yalnızlık duygusuyla sonuçlanmıştır. Yapıtta aynı zamanda sürekli üzerinde durulan bu kavram, ana figürün kişiliğinin temel yapı taşlarından biri halini almış ve “korku” duygusunun oluşumuna zemin hazırlamıştır. Yapıt kişisi benimsemiş olduğu yalnızlığıyla birlikte çevresine karşı ön yargılı ve güvensiz bir tavırla yaklaşmaktadır, yani insanlardan ve kendisine yapabileceklerinden

korkmaktadır. Bu nedenle ana figürün çevresindekilere karşı ters ve aksi tavırları aslında kendi yalnızlığının, insanlara güvensizliğinin ve korkusunun birer dışı vurumudur.

Anlatıcı, çocukluğunun en yıpratıcı dönemlerini, yani roman kişinin en derin korkularının kaynağını, romanın başında yer verdiği bir kesitte geriye dönüş tekniğiyle birlikte okura sunmuştur.

“Ağır aile baskısı ve şiddetle dolu geçen çocukluk yıllarım, dünyayı, acı çekenler ve çektirenlerin bulunduğu bir savaş alanı gibi algılamama neden olmuştu ve sanırım haklıydım da.” (Erdoğan, 11)

Yazarın ana figürün çocukluğuna dair travmatik anılarınının bir kısmını yapıtta Karayip macerasından önce geriye dönüş tekniğiyle vermiş olması, ana figürün bu adada yaşayacağı olaylara karşı olan soğukkanlı yaklaşımının açıklanmasını kolaylaştırmıştır; çünkü roman kişisi geçmişinde yaşadığı olumsuzluklarla birlikte tehditlere ve tehlike içeren kavramlara oldukça alışmıştır.

Roman kişinin küçüklüğünde annesinin evi terk etmesiyle ana figürün hayatında “sevgi” eksikliği oluşmuştur. Ancak bu sevgi eksikliğini ne çevresiyle ne de öz babasıyla giderememektedir. *“Anne yokluğu yüzünden kahraman ihtiyaç duyduğu sevgiyi karşılayamaz.”* (Armağan, 2013, s.27)

Bu bağlamda ana figürün düzensiz ve bozuk aile yapısı kişiliğindeki olumsuzlukların kaynağıdır. Babasının annesinin evi terk etmesinden dolayı onu ilk gördüğü yerde tabancasıyla öldüreceğini söylemesi, roman kişinin küçük yaşta “ölüm” gerçekliğiyle tanışmasına sebep olmuştur. Bu durum hayatının ileri evrelerinde “ölüm” kavramının büyük bir yer edinmesinin daha olası bir hale getirmiştir.

Tony’yle sohbet ederken roman kişinin bahsettiği, bulunmuş olduğu intihar girişimi de bunun bir kanıtıdır. *“Ben de kendimi öldürmeyi denemiştim.”* (Erdoğan, 94)

Verilen kesitte geçmişine yönelik kendi ölümü kadar sahici bir konuyu olağan bir durum gibi Tony’ye anlatması, hayata karşı duyduğu bıkkınlık hissini ve kendisine olan duyarlılığının azalmış olduğunu göstermektedir.

Olumsuz aile yapısının yanı sıra, ana figürün kişiliğinde korku kavramının ve bu duygunun berabere getirdiği yalnızlığın yer edinmesi çocukluğunda yaşamış olduğu istismarla ilişkilidir. On yaşındayken okul kantininde maruz kaldığı saldırı veya Karayip macerasını kaleme almadan üç yıl önce başından geçen tecavüz olayı yapıt kişinin kişiliğinde büyük bir yara açmıştır. Bu olayların bir

sonucu olarak erkeklerle korku ve ön yargının etkisiyle bir türlü bir ilişkiye girememekte ve bu girişim içinde kendisini bulduğunda, duygusal bir patlama yaşamaktadır. *“Ansızın güçsüz ve kırılğan arzum, öfkeye dönüşüp bir tabanca gibi kendime çevrildi. Korkunç bir umutsuzlukla ağlamaya başladım.”* (Erdoğan, 128) Bu kesitte yapıtın sonlarına doğru verilen ve doruklarına ulaşan korkunun bir “tabanca” imgelemiyile yapıt kişisinin içinde bastırmaya çalıştığı ancak bir türlü üstesinden gelemediği bir sorun halini aldığı görülmektedir. Ana figürün korkusunu bastıramaması nedeniyle kendisine duyduğu öfke, roman kişisinde bir duygusal yıkım ortaya çıkartmıştır. Roman boyunca Kabuk Adam’la sahip oldukları kuvvetli duygusal çekime rağmen ana figürün sırtına dokunduğu anın haricinde onunla herhangi bir fiziksel etkileşime girmeyişinin sebebi bu noktada cevabını bulmaktadır. Roman kişisinin Tony gibi uzun uğraşlar sonucunda güvendiği biriyle bile aşamadığı bu sınır, erkeklere olan korkusunu yenmeyi başaramadığını göstermektedir. Ancak romanda ana figürün Faray gibi daha önce tanımadığı bir Rasta ile şehrin merkezindeki bir barda dans etmesi ya da daha önceden tanışmadığı, adada dükkan işleten Amerikalı bir genç olan John’un kendisini yalnız hissetmesi sebebiyle evine çağırdığında roman kişisinin bu teklifi doğrudan kabul etmesi üzerine beraber geçirmiş oldukları gece; erkeklere olan güvensizliğininin sınırını aşabildiği izlenimini verse de bunlar yalnızca korkusundan ve yalnızlığından, özgürlüğüne doğru kaçış denemelerinden öteye geçememektedir. Yani roman kişisi kendi yalnızlığından kaçış denemeleri içerisinde, çocukluğundan kaynağını alan sevgi açığını kapatmaya çabalamaktadır. Romanda geriye dönüş tekniğiyle verilmiş olan ana figürün geçmişe dair anımsadığı ve dile getirdiği yaşanmışlıklarının ana figürü hayatı boyunca korku duygusunun ve yalnızlığın içine sürüklediği görülmektedir.

Roman kişisinin yalnızlaşma süresince hissettiği sevgisizlik ve dışlanmışlık hissi, “yalnızlık” kavramına karşı duyduğu ve şefkat beklentisi ile sonuçlanan korkunun zeminini hazırlamıştır. Geçmişinde bıraktığı bütün olumsuzlukların aksine bireysel tutkuları ana figürün yaşama tutunmasında etkili olmuştur. Ancak yaşadığı hayatı ve çevresindeki insanları sevmemek için kendi sebepleri bulunmaktadır. Sevgisizlik ve şefkatten yoksun bir ortamda büyümüş olması, roman kişisini

yaşamı boyunca bu kavramların arayışı içine sürüklemiştir. Buna karşın içinde olduğu arayış erişkinliğinde de ona bu boşluğu dolduramamıştır. *“Kahramanın babasından hayata dair öğrenemedikleri, tatmin edemediği sevgi ve içinde oluşan korku ileriki yıllarda kurduğu ilişkilere de yön verir.”* (Armağan, 2013, s.29) Buna paralel olarak beraber çalışmak zorunda olduğu, kendini simülasyonlardan oluşan ve gerçeklikten uzak bir dünyaya kapatmış; bundan başka bir kavramın hayatında yer almadığı, yalnızca gelir durumunu ve meslek camiasında elde ettiği başarıları düşünen, insani kavramlardan ve duygulardan uzaklaşmış bir insan kitlesi arasında yer alması, çocukluğunu takiben erişkinlik döneminde de onu yalnızlığa ve dışlanmışlığa sürüklemiştir. Kendisini hiçbir zaman ait hissedemediği bu ortam hakkında ana figürün düşünceleri, birinci tekil kişili anlatımla okura verilmiştir. *“İnsanlığın en üretken ama aynı zamanda insana karşı en duyarsız kurumundaydım ve yanlış toprağa ekilmiş bir bitki gibi hızla kuruyordum.”* (Erdoğan, 13) Anlatıcı, kendisini tanımlamak için kullanmış olduğu “yanlış toprağa ekilmiş bir bitki” ifadesiyle sahip olduğu hayata duyduğu memnuniyetsizliğini, üretken taraflarının artık körelmeye başlamasına bağlayarak aktarmıştır. Roman kişisinin içinde bulunduğu toplumla çatışması; yalnızlığın hayatında kalıcı bir yer edinmesiyle bu kavrama karşı duyulan korkuyla sonuçlanmış, hayatının ileri evrelerinde kendisinde ilgi ve şefkat beklentisi yaratmıştır.

Yazar, ana figürün kişiliğinde kurgulamış olduğu insanlara karşı duyduğu korkuyla sonuçlanan “güvensizlik” hissini roman boyunca iç monolog tekniğiyle ana figürün bilinç altına girerek, onun ağzından okura sunmuştur. Romanda yer verilen hâkim bakış açısı iç monolog tekniğiyle desteklenmiştir. Birinci tekil kişili anlatımın romandaki temel işlevi, dış dünyaya yansıtılmayan ve içe atılan duyguların birebir kahramanın ağzından verilmesidir. Bu sebeple yapıtta olaylardan çok, duygular ön plandadır. Romanda ana figürün içinde bir türlü aşamadığı “güvensizlik” duygusunun onu yaşamı boyunca yalnızlığa sürüklemiş olduğu görülmektedir. Maya gibi benzer frekansı tutturabildiği bireyler dışında, roman kişisi çevresiyle bu nedenle hep çatışma içinde olmuştur. Ana figürün Maya ile yakınlaşmasında ise geçmişlerinde benzer acıları yaşamış olmaları ve edebiyata olan ortak ilgileri etkili olmuştur. Ana figürün çocukluğunda babasıyla başlayan ve sonrasında çevresiyle olmak üzere

devam eden çatışması ve hayatında büyük bir yer tutan sevgisizlik kavramı, onu içinden bir türlü kurtulamadığı ve kendisinin de içselleştirdiği yalnızlığıyla sonuçlanmıştır. Yazar romanda bireyin çevresiyle yaşamakta olduğu bu çatışmayı iç monolog tekniği yardımıyla roman kişinin ağzından okura sunmuştur. “*Sonuçta alışmışım, yalnızlığa, sevgisizliğe, yalnızca kendim için varolmaya, en insani tepkilerimin anarşistlikle suçlanmasına alışmışım.*” (Erdoğan, 86) Verilen kesitte, kullanılan “-miş”li geçmiş zaman ekinden, ana figürün hayatındaki olumsuzluklara ve çevresiyle olan çatışmasına öncesinden alışmış olduğu anlaşılmaktadır. Bunu takiben yabancılarla olan ilişkilerinde gözlemlenen güvensizlik duygusu, Tony’yle oluşmaya başlayan ilişkilerinin ilk evrelerinde de gözlemlenmektedir. Ana figür, Tony’ye büyük bir tereddütle yaklaşmakta ancak bir yandan da bunaldığı hayatından ve birlikte olmak zorunda olduğu insanlardan uzaklaşmak için onunla yakınlaşmaya çalışmaktadır. “*Tony bana tecavüz etmek istese -bu durumda beni öldürürdü mutlaka- onu engelleyebilecek hiçbir şey yoktu. Birden dehşet içinde, yıllardır bir kadınla beraber olmadığını söylediğini anımsadım.*” (Erdoğan, 46) Verilen kesitte, roman kişinin Tony’ye olan korkusunun temel sebebi insanlara, özellikle de tehlike kavramı ile bütünleşmiş kişilere duyduğu güvensizliktir. Romanda iç monolog kullanımını ile ana figürün Tony’nin yapabileceklerine karşı aşamadığı önyargıyla ortaya çıkan “korku” verilmiştir. Kabuk Adam ile anlatıcının yakınlaştıkları süreçte Tony’nin davranışlarını bir tehdit olarak algılaması ve ona karşı bastıramadığı korku, diğerlerine karşı bir türlü aşamadığı “güven” duvarının bir sonucudur. İnsan ilişkilerinde de başarıyı tam olarak yakalayamamış olan ana figürün insanlığa karşı duyduğu korku, kendi içinde bir türlü aşamamış olduğu “güvensizlik” kavramıyla bağlantılıdır.

III. KORKU İZLEĞİNİN ROMAN KİŞİSİNİN YAŞAMINA ETKİSİ

Kendi hayatına karşı duyduğu memnuniyetsizlik, roman kişisini kendi korkularından ve sıkıntılarından uzaklaşmak üzere çeşitli kaçış yollarına sürüklemiştir. Bu durum, figürün hayatına çeşitli yollardan yansımıştır. Yapıtta bir leitmotif olara yer alan “sigara” roman kişisi için sorunlarından bir kaçış yoludur, aynı zamanda kendi hayatına değer vermeyişi de bu bağımlılığı tetikle-

miştir. Sahip olduğu ve yenmeye uğraş verdiği “korku” duygusu onu tehlikeye eğilimli bir insan haline getirmiştir. Bunun temelinde, geçmişinde yaşamış olduğu olayların anlatıcıda bıraktığı izin ve yaşamına karşı duyduğu umursamazlığın etkisi görülmektedir. Çünkü bu durum kişinin kaybedeceği bir şey olmadığı algısı vererek korktuklarının üstüne gitmesine yol açmıştır. Buna benzer olarak ana figür içinde bulunduğu sıkılmışlıktan kurtulmanın çaresini, Maya’nın da gideceğini duymasıyla birlikte St.Croix adalarında düzenlenecek olan fizik seminerlerine katılmakta bulmayı ummaktadır. Burası roman kişinin kendi sınırlarını zorlayabileceği, gerçek hayatı simülasyonlardan uzaklaşarak duyumsayabileceği ve sıkılmış olduğu hayatından kurtulabileceği bir yerdir. Yaşama olan duyarsızlığı bu uzama yapmış olduğu “kaçış”la birleşince onu tehlikeli insanlarla ilişki kurmaya ve marihuana gibi ölümcül maddeler kullanmaya sürüklemiştir. Romanda işlenen olayların tamamının Karayipler gibi başıboş ve ıssız bir uzamda geçmesinin bu teşebbüste etkisi oldukça büyüktür, çünkü insan sınırların ve kuralların işlemediği bir yerde tehlikeye daha yatkın bir yapıdadır. “*Mekân, vakanın bir ögesi olarak, aksiyonun oluşmasına veya şekil almasına da etki eder. Bazı mekânlar şahısları 'engelleyen' veya onlara 'yardım eden' bir görev alabilirler.*” (Narlı, 99) Bu bağlamda Kabuk Adam romanında yer verilen Karayipler uzamı, ana figürü özgürleştiren ve onu daha da tehlike içine sürükleyen bir öğedir.

Hissettiği yalnızlık, dışlanmışlık ve uyumsuzluk sorunu roman kişisini, sefillik içinde yaşamını sürdüren ve alışmış olduğu insan kesiminden farklı olan “ada insanı”na daha da yakınlaştırmıştır. Bu durum Kabuk Adam dışında, çeşitli marihuana satıcılarıyla ve ada insanıyla kurduğu ilişkilerde de görülmektedir. “*Ne de olsa üçüncü dünyalıydım, bu adanın ezilmiş ve kızgın insanlarıyla aynı frekansını tutturabiliyordum.*” (Erdoğan, 120) Anlatıcının kendisinden bahsederken oldukça acımasız ve dışlayıcı ifadeler kullanması, kendi yalnızlığının sahici yönünün farkında olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda kendi adına savurganca verdiği kararlar, aynı zamanda kendi iç dünyasındaki çatışmasından ve hissettiği derin yalnızlıktan birer kaçış denemesidir. Örneğin, otelde deniz malzemelerini kiralamak üzerine çalışan bir Amerikalı genç olan John’un yapıt kişisini kendi evine çağırdığında, onun davetini doğrudan kabul etmesi bu çabalayışın bir sonucu olarak verilmiştir.

“Kendi yarattığım ama artık içinde boğulmaya başladığım yalnızlıktan umutsuzca bir kaçış denemesiydi belki de.” (Erdoğan, 125) Roman kişinin kendi sorunlarına karşı sahip olduğu öz farkındalık, onlardan uzaklaşmak için kendi içinde verdiği savaşı pekiştirmiştir. Roman kişinin kendi iç çatışmasıyla derinleşen korkularından uzaklaşmak adına vermiş olduğu savaş, yapıtta kendi sınırlarını zorlamasıyla ve kendisini tehlikenin içinde bulmasıyla sonuçlanmıştır.

Romanda korku izleğinin diğer bir sonucu roman kişisi için tehlike ve ölüm algısının artık daha basit bir hal alması ve anlamsızlaşmasıdır. Romanda ana figürün ölüme ve tehlikeye bakış açısı bir sonsuzluk olarak gördüğü “deniz” uzamında oldukça küçük ve sıradan “mercan” sembolüyle bağdaştırılmış, ana figürün bu kavramlara olan duygusuzluğu bu benzetme ile yansıtılmıştır. *“Gündelik hayat denilen o sığ, engin denizde bir dizi mercandan başka bir şey değil işlediğimiz cinayetler, gizli suçlar, sırlar.”*

(Erdoğan, 94) Verilen kesitte, Tony’nin katil kimliğiyle tanışması üzerine yapıt kişisi için “ölüm” gerçeğinin bir cinayet sonucu bile gerçekleşmiş olsa da önemsiz ve sıradan olduğu verilmiştir. Bu noktada, Tony’nin katil kimliği taşımasının ana figür için önem taşımadığı görülmektedir. Bunun bir başka getirisi olarak roman kişinin Tony’ye karşı hissettiği çekimi, onun sahip olduğu kişiliğiyle ve artık kendisinin de farkında olduğu “katil” kimliğiyle birlikte anlamlandırması kolaylaşmıştır. *“Ama benim için Tony’nin imgesi, cinayete birleşmişti artık, okyanusla birleştiği gibi. Deniz kabuklarının şarkısının içinde ölüm ağıtı da vardı bundan böyle. Okyanusun, yaşam kadar ölümün de kaynağı olduğunu, ikisinin birbirinden asla ayrılamayacağını sanki bilmiyor muydum?”* (Erdoğan, 94) Ana figürün Tony’nin bu özelliğini kolaylıkla benimseyişinin bir diğer sebebi ise geçmişte kendisinin de bir başka insanı öldürme teşebbüsünde bulunmuş olmasıdır. Roman kişinin kendi ölümüne dair deneyimleri, romanda diyalog tekniğiyle verilmiştir. *“Ben de, bir keresinde az daha birini öldürüyordum. (...) Bıçağı elimden almasalardı, belki ben de...”* (Erdoğan, 93) Verilen diyalog kesitinde de görüldüğü gibi insanlar benzer geçmişe sahip olan insanlarla daha kolay bağ kurmaktadır. Her ikisinin de ölümün sınırlarına girmiş ve bu kavramı oldukça iyi tanıyor olmaları aralarındaki çekimi kuvvetlendirmiştir.

Roman kişinin hayattan beklentilerinin sonunda hayal kırılığına dönüşmesi, insanlardan karşılıklı sevgi ve ilgi beklememesiyle sonuçlanmıştır. Diğerleri kadar kendisi de sevmeyi unutmuş ve kendi kabuğuna çekilmiştir. Buna paralel olarak sevgi ve şefkat kavramlarıyla karşı karşıya kaldığında bocalamakta ve ne yapacağını bilmemektedir, bu kavramlara olan deneyimsizliği onlardan korkmasına yol açmıştır. Ana figürün Tony'nin kendisine gösterdiği ilgiye duyduğu endişe, iç monolog tekniğiyle verilmiştir. *“Yalnızlığa öyle alışmışım ki bir başkasının ilgisini ancak bir tehdit olarak algılayabiliyordum.”* (Erdoğan, 42) Kesitte verilen ifade, anlatıcının kendi davranışlarını anlamlandırmaya çalıştığını göstermektedir. Tony ile yaşanmamışlıklara duyulan pişmanlık, bu tip nedenlemelerle anlatıcı tarafından yatıştırılmaya çalışılmaktadır. Ancak alışkanlıklarından koparak yenilerini kazanmak ana figür için oldukça zorlayıcı bir süreçtir. Sevgisizlik içinde geçirilmiş bir hayattan sıyrılıp yepyeni ve daha önce tam anlamıyla kavrayamamış olduğu bir duygu olan “şefkat” duygusunu deneyimlemek, roman kişisini içinden çıkamadığı bir duygusal patlamaya itmiştir. Anlatıcının bu duyguyu betimlerken kullanmış olduğu tedirginlik dolu ifadeler, ana figürün bu kavram karşısındaki bocalayışını göstermektedir. *“Şefkat! Dağılıp gitmemi önleyebilecek tek şey olan şefkatin ta kendisi, beni böyle paramparça ediyordu.”* (Erdoğan, 128) Yalnızlığı benimsemiş ve onu içselleştirmiş bir birey olarak ana figürün insanların kendisine olan bütün olumlu yaklaşımlarını yalnızca bir tehdit olarak algılamasının ve onları geri çevirmesinin temel sebebi yine insanlara olan korkusuna ve aşamadığı güven bariyerine dayanmaktadır.

IV. ROMANA YANSIYAN KORKU VE AŞK İLİŞKİSİ

Ana figürün içsel dönüşümü temelinde duygularının dönüşümüne dayanmaktadır. Roman kişinin Karayipler'de geçirdiği iki haftanın en can alıcı dönemi, Jamaika'dan göçmek zorunda bırakılmış bir aileden gelen bir Rasta olan, Karayipler'de ise deniz kabuğu toplayarak geçimini sağlayan Kabuk Adam'la tanışmasıyla geçirdiği içsel devrim olmuştur. *“Tiksinti ve korkudan, aşka doğru ani, bilinçsiz bir sıçrayış yapmışım. Tırtıl, kelebeğe dönüşmüştü.”* (Erdoğan, 96) Kabuk Adam Tony'nin kestirilemez ve tehlikeyi çağrıştıran kimliği ana figürde başta “korku”nun asıl kaynağı olsa da Karayipler'de vermiş olduğu cesaret ve korku savaşının sonucunda Tony onun hayatında bir sığınak

halini almıştır. Bu bağlamda ana figürde aşk duygusunun oluşumu, içinde yaşanan “güven” ve “korku” çatışmasından kaynaklanmaktadır.

Odak figürün Tony’ye karşı oluşan duygularının temelini, ona karşı hissettiği “korku” duygusu oluşturmaktadır. Kurgu boyunca aralarında kurulacak ilişkiyi domine edecek duygunun korku olduğu, Karayip macerasına dair yapılan geri dönüş tekniğiyle romanın başında verilmiştir. “*Ondan korktuğumu ve bu korkunun ilişkimizi nasıl belirleyeceğini, o anda, benden çok daha önce sezdiğini biliyorum şimdi.*” (Erdoğan, 33) Bu noktada korku duygusunun ana figürün Tony’ye karşı duyduğu aşkı şekillendirmesi, roman kişinin ona karşı üstesinden gelemediği korkusunun yerini “güven” duygusuna bırakmasıyla gerçekleşmiştir. Yazar bu duygunun oluşma sürecini, çeşitli unsurlar üzerinden ve roman kişisini bazı durumlarla karşı karşıya bırakarak okuyucuya aktarmıştır. Bu unsurlardan bir tanesi, yapıtta sürekli olarak tekrar edilmiş betimlemeleriyle “okyanus” uzamıdır. Bilinmezliğin ve sonsuzluğun temsilcisi olan okyanus, roman kişisi için bir korku sebebidir. Dış dünya ile bağlantıları güçlü olmayan, hayatının büyük bir kısmını dışarıya kapalı ortamlarda sürdürmüş bir birey olarak okyanus gibi uçsuz bucaksız bir gerçeklik, yapıt kişisini içten içe ürkütmektedir. Bununla birlikte okyanus uzamı, Tony ve odak figürün yollarını kesiştiren bir etmendir. Odak figürün içinde birikmiş ve Tony tarafından çıkarılmasını beklediği korku ve arzuların yapıtta okyanusun derinliklerinde yerini bulan deniz kabuklarıyla ilişkilendirilmesi okyanusun yapıt kişisi için daha basitleşmesine yol açmıştır. “*Okyanusun derinliklerinden çıkardığı deniz kabukları gibi, en gizli korkularımı, arzularımı su yüzüne çıkaracaktı.*” (Erdoğan, 34) Bunun yanında ana figür, Tony’yi içinde barındırdığı gizem ve sırlara dayanarak “okyanus”la bağdaştırmıştır. Bunun temelinde kişiliğinin bir okyanus gibi derin, gizlerle dolu ve sınırsız olduğunu düşünmesi yatmaktadır. Ana figür için başta bilinmezlikleriyle korku sebebi olan “okyanus” kavramının Kabuk Adam’la birleşmesi ve basitleşmesi, bu kavrama olan korkunun yerini güven duygusuna bırakmasıyla sonuçlanmıştır.

Tehlike ve yasadışılığa karşı koyamadığı bir çekimin etkisi altında kalarak yaptığı seçimler, roman kişisini sağduyusuyla çatışma içine sokmuştur. Bunun en büyük sonucu ise yüzleşmek zorunda kaldığı “ölüm” korkusudur. Roman kişisini Tony ile bir ilişki içine girme noktasına sürükleyen güdüyü,

kendisiyle ve korkularıyla yüzleşme isteği oluşturmaktadır. Bu nedenle Tony'yle bir iletişim içine girmek adına tanışmalarının en başında marihuana kullandığını ima etmiş ve onunla bunun alışverişi içine girmek istediğini göstermiştir. “*‘Marihuana da içiyorum.’ Yalan söylüyordum. Marihuanayı ilk kez Marcos’la denemiştin; Karayiplilerin hemen tamamının bu otu içtiğini biliyordum.*” (Erdoğan, 34) Bunun üzerine Tony ile beraber ıssız kıyı şeridinin üzerinden marihuanayı teslim edeceği yere doğru yola çıktıklarında, roman kişisi korkunun çeşitli yansımalarıyla karşı karşıya bırakılmıştır. Roman kişisi bu süreçte Tony'nin onu öldüreceğinden oldukça emindir ancak kendi hayatından kaçmanın tek yolu Tony'dir. Tony gibi yalnızca birkaç gündür tanıdığı bir adamla böyle- sine tehlikeli işler içinde bulunma girişimini kendi intiharı olarak tanımlamaktadır. Yazar, ana figürün Tony'ye karşı ifade edemediği ölüm korkusunu iç monolog tekniği kullanarak okura sunmuştur. “*İntihardı yaptığım, üstelik bunu seçiminin farkında olmaksızın seçmiştim. Ölüm kararını veren ben değildim, içimdeki bir başka bendi, şeytani ve sinsisi bir başka ben.*” (Erdoğan, 46) Kurgu süresince ana figür çeşitli durumlarla yüzleşmiştir. Bunlardan bir tanesi üç kızgın köpekle karşı karşıya kalmasıdır. Tony soğukkanlı tavrının yanında, ana figür panik ve korku içerisinde ne yapacağını kestirememekte ve Tony'den onu korumasını beklemektedir. Güven sınırını aşmaya başladığı ilk noktayı köpeklerle karşılaşma süreci oluşturmaktadır. Ancak ana figürün beklentisinin aksine Tony yalnızca ana figürün korkusunu aşmasını beklemektedir. Somut anlamda verilen bu korku sınavı, roman kişisinin Tony'nin kendi üzerinde kurduğu iradeyi fark etmesini sağlamıştır. “*Yaşamıma ve ölümüme karar verecek tek irade, Kabuk Adam'ınkiydi bundan böyle.*” (Erdoğan, 48) Tony'ye karşı verdiği güven sınavının ikinci ve yatıştırıcı noktası yabancı bir at ile olan karşılaşmalarıdır. Tony'nin karşılaştıkları yabancı atı okşaması ve bu süreçte roman kişisinden gözlerini ayırmaması, ana figüre onun şefkatli ve duyarlı tarafını keşfettirmiştir. Ancak tüm yaşananlara rağmen istedikleri yere vardıklarında da ana figürün korkusu tam anlamıyla yatışmamıştır. Tanımadığı ve tehlikeli adamlar arasında ıssız bir bölgede geçirdiği süreçte sağduyusuyla olan çatışması, roman kişisini kaçıp kaçmamak arasında bir seçim yapmaya sürüklemiştir. Kafasında vereceği kararı tartarken Tony'nin ondan

kaçıp gitmemesini söylemesi roman kişisini bulunduğu noktaya sabitlemiştir çünkü ona kendi annesinin ondan nasıl uzaklaştığını anımsatmıştır. Bu durum birini terk etmenin karşı tarafa ne kadar acı verebileceğini hatırlatmasıyla ana figürün benliğine dokunmuş ve Tony'ye karşı empati duygusunu ortaya çıkarmıştır. Yazar, bu noktada roman kişisinin korku ve güven arasında gidip geldiği ikilemini, geçmişine yönelttiği sorular üzerinden iç monolog tekniğiyle yansıtmıştır. “ *‘Şu anda benden kaçıp gitme.’ Öylece kalakaldım, bu çok yalın cümle, derinlere inmiş, yüreğimin tam ortasına isabet etmişti. ... Bir zaman birisi, BENDEN kaçıp gitmiş miydi? Kimdi bu? Annem miydi?’* (Erdoğan, 51) Hayatındaki sevgi açığını yaratan annesinin kendisini terk edişi, Tony'nin kendisinden kaçmamasını dile getirişiyle tekrardan ortaya çıkmıştır. Kendisinde büyük yaralar açmış olan “terk edilme” hissi, ana figürün Tony'den kaçma düşüncelerinin kaybolmasıyla sonuçlanmıştır çünkü kendisine yaşatılanı başkasına yaşatmak istememektedir. Verdiği sağduyu çatışmasının sonunda ana figür, Kabuk Adam'dan kaçıp gidemeyeceğinin farkına varmıştır.

Roman kişisinin hayatına Kabuk Adam'ın girmesiyle birlikte hayatının tekdüzeliği son bulmuş, içindeki çıkarılmayı bekleyen gizleri onunla birlikte ortaya çıkmış ve böylelikle ana figür kendisiyle yüzleşmiştir. Tony'nin ada uzamının barındırdığı bilinmezlik, şiddet ve vahşetin gerçekliğiyle büyümüş olması, bu olguların Tony'nin kişiliğinin bir parçası halini almasıyla sonuçlanmıştır. Ardında bıraktığı karanlık geçmişinin izleri, görünüşüne yansımış ve kişiliğinde yer edinmiştir. Bu durum odak figürün tehlikeye olan bağlılığıyla birlikte Tony'ye karşı koyamayacağı bir çekim hissetmesine sebep olmuştur. Roman kişisinin geçmişini şiddetin soğuk ve yalın gerçekliğiyle sürdürmüş olması, onu bu kavrama daha yakın hissetmesine neden olmaktadır. Bunun bir sonucu olarak ortak koşullarda hayatını sürdürdüğüne inandığı ve bu saptamayı yapabildiği insanları hayatına kolayca alabilmektedir. “ *İkimiz de karşımızdakinin karanlığını, yabanılığını sezmiştik demek ki. İçimizdeki ortak uçurumdu bizi bağlayan ve aramızdaki bağın bu kadar güçlü oluşunun nedeni çok derinlerde, ruhun en karanlık diplerinde kurulmuş olmasıydı. Okyanus dipleri kadar derin ve ulaşılmaz.*” (Erdoğan, 93) İki birey için de içlerinde barındırdıkları bilinmezlik ve karanlık tarafları, bir nevi çekim kaynağı ve onları birleştiren kilit noktadır. Buna örnek olarak Tony'nin Jamaika'da polisler

tarafından işkence görmesi ve bunun izlerini hâlâ vücudunda taşıyor olması, benzer olarak ana figürün de kendi ülkesinde saldırıya uğrayarak istismarı bizzat yaşaması birbirlerini daha iyi anlayabilmelerini sağlamıştır. Aynı zamanda ikisinin de bir başkasını öldürme düşüncesine hayatlarının bir döneminde sahip olmaları, kelimelerin yetersiz kaldığı noktada birbirlerini anlayabilmelerini kolaylaştırmıştır. Hayatın en korkunç ve ürkünç taraflarını deneyimlemiş olan Kabuk Adam Tony, çevresini ve insanları daha kolay tanıyabilmekte ve analiz edebilmektedir. Yapıt kişinin Tony karşısında hissettiği savunmasızlık, Tony'nin onu bir bakışta çözümleyebilmesinden kaynaklanmaktadır. Tony'nin kendisini öldürmeyeceğine emin olduğu noktada roman kişisi için ölüm korkusunun önüne geçen, geride bıraktığı “gerçeklerle yüzleşme” korkusu olmuştur, kendisi de Kabuk Adam'ın kendisinin de yüzleşemediği gerçekleri saptayabildiğinin farkındadır. Kabuk Adam, modern dünyayı tam anlamıyla tanımamış olmasına rağmen insanları tanımaktadır. Bu nedenle roman kişisini korkularıyla, içine gömmüş olduğu ve bir daha çıkarılmayı beklemeyen acılarıyla, temelinde insanlığıyla en basit ve ilkel yollarla yüzleştirmiştir. Karayip macerasının ana figür için oldukça önemli olmasının nedeni aslında, hayatı boyunca bir kenara attığı gerçeklerle ve geçmişinde açılmış yaralarıyla tekrardan yüzleşmek zorunda kalmasıdır. Bunlar üzerinde tekrar düşünme fırsatı yakalamış ve geçmişindeki acılarını güven sınırını aşabildiği tek kişi olan Kabuk Adam Tony'ye anlatmıştır.

V. SONUÇ

Bu çalışmayla birlikte Aslı Erdoğan'ın “Kabuk Adam” adlı romanında yapıt kişinin hayatının odağında yer alan “korku” duygusunun kişiliğinin şekillenmesinde rol aldığı görülmüştür. “Korku” kavramının bir anda oluşmadığı, kalıcı bir yer edinmesinin ise çocukluk yıllarından başlayan olumsuz olayların seyrinde gerçekleştiği sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte “korku”nun bireyin yaşamında güvensizlik, yalnızlık ve kaçış denemeleri içerisinde olma durumuna yol açtığı da gözlemlenmiştir. Son aşamada yapıtta “korku” kavramının somutlaştığı “aşk” olgusu incelenmiştir. Başta aşk ve korku çatışmasının görüldüğü ilişki, bambaşka hayatlar süren iki tarafın da ortak uçurumlarının olmasıyla yerini yalnızca “aşk” duygusuna bırakmıştır. Roman kişinin hayatı boyunca kadın kimliğine almış

olduğu darbeler ve bir daha iyileşmemek üzere açılmış olan yaralara rağmen Tony, şefkati ve duygusal yollarla hissettirdiği sevgisiyle ana figürün benliğinde kalıcı olarak yer edinmiştir.

Çalışma sonucunda, ana figürün Kabuk Adam’la birlikte diğer insanlara olan güven bariyerini aşmasıyla ortaya çıkan “sevgi” ve “aşk” duygusunun belirmesinin aslında “korku”nun da önüne geçmesiyle gerçekleştiği görülmüştür. Kabuk Adam ile olan ilişkilerinde korku ve endişenin yerini gerçek sevgiyi ve aşkı tatmasıyla duygusal bir birikime bırakması, ana figürün kendisini ve yaşamı duyumsamasıyla sonuçlanmıştır. Dođa’nın en katıksız ve yabanıl olduğu Karayipler uzamında geçirmiş olduğu hafta, ona hayatı boyunca habersiz olduğu gerçekleri anımsatmış ve ana figürü kendi insanlığıyla yüzleştirmiştir. Ana figürün Karayipler macerasını bir içsel dönüşüm olarak benimsemesinin temel sebebinin buna dayandığı görülmüş, ancak farklı bir çalışma konusu olarak „uzam“ın ayrıntılı incelenebileceği kanısıyla bu çalışmada detaylı yer verilmemiştir.

VI. KAYNAKÇA

- Narlı, Mehmet. “Romanda Zaman ve Mekan Kavramları”. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Mayıs, 2002.
- Erdoğan, Aslı. *Kırmızı Pelerinli Kent*. İstanbul: Everest Yayınları, 2006.
- Erdoğan, Aslı. *Mucizevi Mandarin*. İstanbul: Everest Yayınları, 2006.
- Erdoğan, Aslı. *Kabuk Adam*. İstanbul: Everest Yayınları, 2017.
- Armağan, Burak. “Aslı Erdoğan Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri”. *Ulusal Tez Merkezi*. Haziran 2013. Web. 21 Kasım 2018.
- T. Bağcı, Sena. “İzlek Açısından Aslı Erdoğan Anlatıları”. *Ulusal Tez Merkezi*. 2010. Web. 23 Kasım 2018.